

vikling, der har fundet sted inden for de sidste 50 år.

Det er jo sådan, at man må sige, at hvis man vil vide noget om, hvad der er ens beskyttelse i forhold til magthaverne, er det altså ikke i den danske grundlov, man skal gå hen og slå op, for der får man ikke særlig god besked. Man får bedre besked ved at gå hen og læse den europæiske menneskerettighedskonvention.

Jeg synes, at det er utilfredsstillende, hvis det er sådan, at meget vigtige bestemmelser for borgerens retsstilling i forhold til samfundet ikke fremgår af vores forfatning, men at man skal løbe alle mulige andre steder hen og læse. Dette tema har jo været et dominerende tema, og jeg vil kun slå fast for min del, at jeg finder, at en af de væsentlige årsager til at gå i kast med en ny skrivning af grundloven er at placere frihedsrettighederne stærkere, tydeligere i den samlede forfatning.

Så vil jeg også pege på, at der er en række forældede bestemmelser i den nuværende grundlov. Til dem hører så klart bestemmelser om tronfølge, dernæst også bestemmelserne om Rigsretten. Jeg er enig med de retslærde, der har påpeget, at de opgaver, som Rigsretten har, jo med stor fordel kunne henlægges til Højesteret.

Kl. 17.35

Så vil jeg pege på behovet for nogle nydannelser. Må jeg pege f.eks. på bopælskriteriet for stemmeret. Den danske grundlov siger, at for at have stemmeret ved folketingsvalg så skal man være dansk statsborger, så skal man være myndig, og så skal man i øvrigt have bopæl i riget. Denne bopælsbestemmelse giver os jo anledning til meget store vanskeligheder, for verden har udviklet sig på en sådan måde, at mennesker i større og større omfang i kortere eller længere tid opholder sig uden for landets grænser, og dermed skal man tage stilling til, om de nu teknisk er inden for rammerne eller uden for rammerne for at have bopæl i riget.

Jeg mener, at en moderne bestemmelse på dette område svarende til, hvad jeg mener at vide en række andre lande har, simpelt hen er at sløjfe bopælskriteriet og sige, at man har stemmeret i Danmark, hvis man er dansk statsborger og myndig.

Jeg har også lyst til at pege på, at det f.eks. ikke er fastslået i den danske grundlov, at ministre har en sandhedsforpligtelse over for Folketinget. Nu er det ikke klogt af ministre ikke at leve op til sandhedskravet, men det fremgår faktisk ikke af bestemmelserne, og de er ikke for-

pligtet til at svare heller. I det hele taget er ministrenes ansvar i så henseende mangelfuldt beskrevet.

Jeg vil også, og her deler jeg aldeles synspunkter, som hr. Aage Frandsen også har været inde på, pege på behovet for en vis forsinkelse i lovgivningsarbejdet. Jeg har den opfattelse, at vi ofte laver for meget lovgivning for hurtigt. At det i virkeligheden er for let at lave love og for let at lave love om.

Hr. Aage Frandsen var initiativtager til et meget fortjenstfuldt initiativ for nogle år siden, der har bragt mere orden på vedtagelser i forbindelse med finansloven og den ledsagelovgivning, der er i forbindelse med finansloven. Men jeg mener, man skal gå et skridt videre og sige, at der i virkeligheden ved enhver ordentlig lovgivningsproces bør være en rimelig tid mellem fremsættelse af lovforslag og den endelige vedtagelse. For masser af lovgivning vil dette her kun være en fordel, og det vil være et vigtigt hensyn at tage til dem, der skal administrere loven og rette sig efter den. Det er borgere, det er kommuner, det er virksomheder, det er advokater, revisorer osv. Og lidt tid til at se på lovgivningens virkninger, inden det vedtages, ville være en fordel.

Jeg vil også som en nydannelse pege på, hvad der er indeholdt i det forslag, som jeg har udarbejdet: folkeligt initiativ til folkeafstemninger. Det er i øvrigt i al ubemærket noget, der er indeholdt i konventets udspil. I konventets udspil står der, at en million europæiske borgere under visse forudsætninger kan kræve afholdt folkeafstemning.

Det er jo en interessant bestemmelse, og det er såmænd ikke langtfra, at det blev vedtaget her i december. Jeg håber, at det er en bestemmelse, der vil overleve det videre forløb, og vil gerne her komplimentere konventet for, at en sådan bestemmelse fandt sin vej ind i det europæiske forfatningsudkast.

Jeg vil slutte med, ligesom hr. Aage Frandsen, at glæde mig over behandlingen her i dag. Jeg synes, at det åbner for, at vi på en, synes jeg, tænksom måde kan give os til at – med fru Birthe Rønn Hornbechs yndlingsudtryk i sagen – samle til forråd, samle nogle erfaringer og synspunkter sammen om forfatningsproblemerne, således at vi kan bære sagen videre.

Lad mig så slutte med den betragtning, at en ting er jeg ikke det mindste i tvivl om: Hvis der foran den danske befolkning ligger et nyt grundlovsudkast, uanset indholdet vil jeg sige,